

Esteettömyystyöryhmän kokous

Aika 22.11.2023 klo 9–11

Paikka Teams-kokous

Osallistujat Silja Hyvärinen, pj., KYMP hallinto- ja tukipalvelut
Elli Alho, KUVA, hallinto- ja tukipalvelut, tilapalvelut
Marja-Liisa Heikkilä, KYMP, RYA, asuntotuotanto
Simo Karjalainen, Pääkaupunkiseudun kaupunkiliikenne
Mia Kuokkanen, KUVA, hallinto- ja tukipalvelut, tilapalvelut
Tiina Lappalainen, kaupunginkanslia, osallisuusyksikkö
Tiina Mesiniemi, KASKO, varhaiskasvatus ja esiopetus
Hanna-Leena Rissanen, KYMP, PALU, rakennusvalvontapalvelut
Maija Sarpo, Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne, toiminnanohjaus, laatu ja ympäristö
Vera Schulman, KASKO, Oppimistilojen suunnittelupalvelut OPTI
Jani Toivonen, Pääkaupunkiseudun kaupunkiliikenne, Omaisuudenhallinta - Radat
Pirjo Tujula, sihteeri, KYMP, hallinto- ja tukipalvelut, kehittämis- ja digitalisaatiopalvelut

1.
Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9.

2.
Esityslista hyväksyttiin muutoksitta.

3.
Edellisen kokouksen muistion hyväksyttiin muutoksitta,

4.
Esteettömyyskoulutukset 2023 – 2024

- Induktiosilmukakoulutukset 23.11.2023
 - kouluttajana QLU Oy
 - 1. osuus 10 ilmoittautunutta, 2. osuus 37 ilmoittautunutta
- opasteet ja opastus 28.11. ja 30.11.2023
 - kouluttajana WSP
 - ulko-opasteet Pasilan asema ja Tripla, WSP:n toimisto
 - 28.11. 15 ilmoittautunutta
 - 30.11. 11 ilmoittautunutta
- FCG Esteettömyyskartoituksen peruskurssi 31.1. – 12.3.2024, 3 ilmoittautunutta, vaaditaan vähintään 10

- perustietoa esteettömyydestä, uudet työntekijät, perehdytys, verkkokurssi
 - sisältö tekeillä e-Oppivaan
 - Koulutuksen toteuttaja HPKK Oy (Invalidiliiton ESKE-keskuksen entisten työntekijöiden perustama yritys)
 - pilottikurssi maaliskuussa 2024
 - osallistujamäärä 30
 - ilmoittautuminen Onni-järjestelmän kautta
 - jokaisen moduulin jälkeen testi
- KYMP [Kaavakoulu 11.10.2023](#) teemalla esteettömyys
- saavutettavuuskoulutus
 - Kulttuuria kaikille - palvelu
 - Papunet
 - Selkokeskus
 - [Saavuta 2023](#) 16.11.2023

5.

Esteettömyyslinjaukset 2022–2025: jalkauttaminen ja raportointi kaupunginhallitukselle

- käytiin läpi avoimet ja/tai yhteistä keskustelua vaativat asiat

vastuujakotaulukko s. 8

Esteettömyystyöryhmä luo mallin, jolla varmistetaan, että toimialoille nimetään esteettömyysasiantuntemuksesta vastaavia henkilöitä. Toimialojen esteettömyysyhteyshenkilöt seuraavat sekä edistävät ja kehittävät toimialansa esteettömyyttä, vastaavat kuntalaisilta saatuun esteettömyyteen liittyvään palautteeseen, antavat neuvontaa ja tiedottavat/viestivät toimialansa esteettömyydestä kaupunkilaisille.

linjauksen toteutumisen mittari: vastuujakotaulukon toimenpiteet ja vastuujaot jalkautettu kaikilla toimialoilla

- Sovittiin että vastuujakotaulukko toimii mallina.
- Sovittiin, että seuraavassa kokouksessa eri toimialojen edustajat esittelevät oman toimialansa prosessin, kun kaupunkilainen ottaa toimialaan yhteyttä esteettömyysasioissa.
- Jokainen esteettömyystyöryhmän toimija miettii toimintatavan oman organisaationsa kannalta
- Jokainen esteettömyystyöryhmän toimija laatii tarkistuslistan keskeisistä toimenpiteistä ja tahoista liittyen kyseiseen linjaukseen.

vastuujakotaulukko s.9

Sisätilojen opastesuunnittelijat ja -valmistajat kilpailutetaan ja opastesuunnitelmien tilaamiselle laaditaan puitesopimukset, joissa esteettömyyden laatuvaatimukset on määritetty.

Pirjolla palaveri kaupunginkanslian hankepääällikkö Sirkka Hiltusen kanssa 29.11.2023 sekä kaupunginkanslian hankinta-asiantuntija Tuulia Okoeyn kanssa 19.12.2023.

vastuujakotaulukko s. 19

Lumen kasaamiselle pyritään varaamaan riittävästi tilaa.

Tämä linjaus sisältyy liikenneturvallisuus- ja kävelyn edistämishjelmiin.

Kävelyn edistämishjelman seurantaryhmässä toimenpiteen 3 sisällöksi hyväksyttiin seuraavaa:

1. Määritetään talvihoidon priorisoitu verkosto keskusta-alueille perustuen kävelyn ydinalueisiin ja paikkatietotarkasteluihin.
2. Tarkastetaan ja päivitetään **priorisoidun verkoston osalta** kunnossapitoluokitukset ja laatuvaatimukset **niiltä osin, kun talvihoito vaikuttaa jalkakäytävän kuntoon.**
 - sis. myös lumen välivarastointi ja jalkakäytävän vs. ajoradan kaventuminen.
3. Kehitetään seurantaa laatuvaatimusten mukaisen talvihoidon toteutumiseen urakoissa.

Tarkastusvirasto haastatteli Pirjoa kyseisen linjauksen seurannasta 3.11.2023.

Toimenpiteessä kannattaa erottaa eri näkökulmat:

- miten vaikuttaa kaupungin / kunnossapitoyksikön tilauksessa oleviin talvihoitotoimenpiteisiin ja lumen välivarastointiin katutilassa?
 - miten vaikuttaa muiden toimijoiden (mm. kiinteistöt) toimintaan mm. lumenkasauksessa? Tässä roolitus on laajempi, eli valvonta PALU, tiedottaminen viestintä yhteistyössä kunnossapitoyksikön kanssa.
 - esim. tiedote: [Älä kasaa pihalunna tielle tai puistoihin | Helsingin kaupunki, kaupunkiympäristön toimiala \(sttinfo.fi\)](#)
 - miten vaikuttaa suunnittelulla lumen välivarastointiin ja kasauksen edellytyksiin
- Valvotaan liikenneturvallisten menetelmien toteutumista auraamisessa ja lumen tilapäisessä kasauksessa katualueelle.
 - Lumen lähisiirtokasauspaikoista laaditaan suunnitelma ja paikat varataan tähän käyttöön.
 - Kaupunkipyöräasemien ajoradoilla sijaitsevien tilavarauksien hyödyntämistä muina aikoina tutkitaan.
 - Mittarina saadun asukaspalautteen määrä. Palautteiden seurantarjestelmää kehitetään parhaillaan.

vastuujakotaulukko julkiset rakennukset KYMP Tilat- vastuulla olevat toimenpiteet

Pirjo käy toimenpiteet ja aikataulut läpi Sakari Heikkisen kanssa hänen palattuaan töihin sairauslomalta, todennäköisesti tammikuussa 2024.

vastuujakotaulukko s.26

Äänimajakat asennetaan erikoistason kohteiden sisäänkäynneille.

Aikataulun tarkistus: nyt 2023–2025. muutetaan 2023 – 2030.

vastuujakotaulukko s.27

Merkitävien erikoistason rakennuskohteiden hankesuunnitteluvaiheessa vammais- ja vanhusneuvoston nimetyt edustajat osallistuvat suunnitelmien läpikäyntiin.

- Toteutuminen eri toimialoilla? Aikataulu (nyt alkaen 2022)
- SOTEPE:n toimintatapa työn alla, esittely esteettömyystyöryhmälle vuoden 2024 aikana.
- rakennushankkeissa hankesuunnitteluvaiheessa, kohteita ei kovin montaa vuodessa, vastuu hankkeen vetäjällä, osaksi normaalia toimintaa
- INFRA-hankkeissa katu- ja puistosuunnitelmissa ennen nähtävillä oloa

- osallistaminen: laadittava ainakin muistio, mihin lopputulokseen on päädytty
- miten kokemustoimijoita ja -osaajia löydetään erilaisiin tarpeisiin?
- Sotepe kysely järjestöille.
- Esteettömyyden kokemusosaajien etsintä Helsingissä täytyisi tehdä

vastuuajakotaulukko s.28

Suurimmissa kaupungin omissa erikoistason hankkeissa voidaan perustaa hanketta seuraava esteettömyysryhmä, järjestää esteettömyyden tarkasteluja rakentamisen aikana sekä esteettömyystarkastelu ennen käyttöönottoa. Tarve edellä mainituille asioille määritellään rakennusluvan liitteenä olevassa esteettömyyselvytyksessä.

Toteutuminen eri toimialoilla? Aikataulu (nyt alkaen 2023) .Vrt. muistion edellinen kohta.

vastuuajakotaulukko s. 29

Erikoistason hankkeissa tulee järjestää erillinen asiantuntijoiden kanssa pidettävä esteettömyystarkastelu pääsuunnittelijan ja hankkeeseen ryhtyvän toimesta. Tarkastelussa tarkistetaan, että toteutuksessa on huomioitu esteettömyyselvytyksessä luetellut asiat ja hygieniatilat on toteutettu asennussuunnitelman mukaisesti. Selvityksen esteettömyyden toteutumisesta tulee olla valmiina ennen rakennusvalvonnan loppukatselmusta, jossa kohde tai sen osa hyväksytään käyttöön otettavaksi. Selvityksen esteettömyyden toteutumisesta tarkistaa pääsuunnittelija.

Toteutuminen eri toimialoilla? Aikataulu (nyt alkaen 2023) Raportointitapa? Liittyy muistion kahteen edelliseen kohtaan.

vastuuajakotaulukko s. 30

Lopputarkastuksen ja käyttöönoton jälkeen kiinteistöjen teknisten laitteiden toimivuuden varmistaminen (sähköinen ovenavaus, induktiosilmukat) on kiinteistön omistajan vastuulla. Teknisten laitteiden käytön ohjeistaminen on käyttäjän vastuulla. Esteettömyyskorjauksia on tehtävä muulloinkin kuin peruskorjausten yhteydessä.

Ehdotus, miten toteutetaan: toiminallisuudet tulisi dokumentoida tilakortteihin. Sitten käyttöönottovaiheessa pitäisi tarkistaa muiden järjestelmien ohessa myös induktiosilmukan toimivuus- mahdolliset puutteet kirjata puutelistoihin.

vastuuajakotaulukko s. 37

Erikoistason leikkipuistoiksi määritellyt leikkipuistot kunnostetaan leikkipalveluiden järjestämisen periaatteiden sekä laadittavan kunnostusohjelman mukaisesti erikoistason esteettömyyskriteereitä noudatettaviksi yhteistyöllä eri toimialojen kesken. Tavoiteverkostoa päivitetään tarkoituksenmukaisin määrääjoin. Kaikki uudet leikkipuistorakennukset ovat esteettömiä.

Prosessitarkastelu: esteettömyyden ja esteettömyyskriteerien huomiointi verkostotarkastelusta ylläpitoon.

19 esteettömyyden erikoistason leikkipuistoksi määritellyn leikkipuiston esteettömyyden nykytilan kartoitus.

19 erikoistason leikkipuiston nykytilan kartoitus 2024, onko tavoiteverkosto ajan tasalla? Realistinen aikataulu 2030 mennessä

vastuuajakotaulukko s.44

Kaupungin asuntoneuvontaa tulee kehittää ja laajentaa niin, että kaupunkilaiset saavat neuvontaa myös asumisen esteellisyysongelmiin. Asumisen esteettömyysneuvontaa tulisi antaa kaupungin alueella asuville kaupunkilaisille. Ohjeita ja neuvontaa asukkaat tarvitsevat asunnon muutostöiden lisäksi silloin, kun yksityisen taloyhtiön sisäänkäynnin

esteettömyyden toteuttaminen edellyttää taloyhtiön yhteydenottoa kaupungin maankäytön ja katutilan suunnitteluun.

- Asunto- vai asumisneuvontaa? Muutetaan termi asumisneuvonnaksi.
- Tietopakettin koonti vuonna 2024, vastuutaho jatkossa? Sovitaan uonna 2024kun tietopaketti valmis. Nyt kaupunginkanslia, talous- ja suunnitteluosasto, sosiaali- ja terveystoimiala vammaisneuvonta.
- Mihin tietopaketti viedään kaupungin sivustolla?
- Yhteistyö vammais- ja vanhusneuvostojen kanssa / vammaisjärjestöt/
- Linkki ARA:n esteettömyysavustukseen.
- Vanhustyön keskusliitto VTKL neuvoo yksilöitä/perheitä, ei suoraan taloyhtiöitä.
- Vanhustyön keskusliiton sivuilla on hyvää ohjeistusta ikääntyvien asumisvaihtoehtojen mietintään: <https://www.vanheneminen.fi/asuminen>

KYMP saavutettavuuden edistäminen

1.9.2023 alkaen vastuhenkilö Jarmo Karvinen, Pirjo jatkaa esteettömyyden edistämistä.

raportointi kaupunginhallitukseen 2024, ajankohta

Sovittiin, että tavoitteena kaupunkiympäristölautakunta elo – syyskuu, kaupunginhallitus 31.12.2024 mennessä

- Liikennevalojen ääniopastuksen laajentamisen periaatteet valmis
- Esteettömyyden erikoistason tavoitereittien päivittytyö valmis
- 19 erikoistason leikkipuiston nykytila kartoitettu
- Tietopaketti asumisen esteettömyydestä valmis
- Raitiovaunupysäkkien tyyppiirustusten päivittytyö valmis
- Selvitystyö ohjaavien noppakiviraitojen asennustavasta ja saumausmateriaalin käytöstä valmis

6. Esteettömyystiedon elinkaaren hallinta ja raportointi

Siirrettiin esteettömyysmittariston tilannekatsaus seuraavaan kokoukseen, koska moni mittaristoon liittyvä asia vielä selvittelyssä.

Palvelukartanesteettömyyssovelluksen tilannekatsaus sovittu pidettäväksi samassa kokouksessa.

7. Esteettömyystyöryhmän kokoukset vuonna 2024

- kokousten määrä pidetään samana kuin tähänkin asti eli neljä kokousta vuodessa
- kevään 2024 kokoukset 27.2.2024 (LÄSNÄOLOKOKOUS), 8.5.2024 Teams-kokous, syksyn kokouksia ei vielä kalenteroitu

8. Muut asiat

Ympäristöministeriö on käynnistänyt arvioinnin esteettömyysasetuksen toimivuudesta ja vaikutuksista yhdenvertaisuuden toteutumiseen. Keskeisiä selvitettäviä kokonaisuuksia ovat haasteet ja kehittämistarpeet asetuksen soveltamisessa ja sen noudattamisen valvonnassa sekä mahdolliset puutteet sääntelyssä. Hankkeen tavoitteena on tuottaa tietoa asetuksen soveltamistavoista, selvittää muutostarpeita ja tukea säädösvalmistelua.

Selvitys pohjautuu asiantuntijoiden, sidosryhmien, kuntien rakennusvalvojien ja suunnittelijoiden haastatteluihin, sähköiseen kyselyyn, case-tarkasteluihin sekä työpajatyöskentelyyn.

Osana laajaa tiedonkeruuta toteutetaan selvityksen alkuvaiheessa taustoittavia haastatteluita. Arvioinnin toteuttavat yhteistyössä Owl Group Oy ja Avaava Oy marraskuun 2023 ja helmikuun 2024 välisenä aikana.

Pirjo haastatellaan 4.12.2023, rakennusvalvonta luultavasti vuoden 2024 alkupuolella.

Hanna-Leena Rissanen ehdotti ympäristöministeriön yliarkkitehti Niina Kilpelän kutsumista seuraavaan esteettömyystyöryhmän kokoukseen kertomaan ajankohtaisista esteettömyyteen liittyvistä asioista. **Niina Kilpelälle sopi 8.5.2024, jolloin hän osallistuu esteettömyystyöryhmän kokoukseen klo 9 – 9.30.**

9.

Seuraava esteettömyystyöryhmän kokous on 27.2.2024 klo 9 – 11 LÄSNÄOLOKOKOUS KYMP-talolla.